

Socialt ansvar og uddannelse på Vestegnen

Plan09 arbejdsrapport
August 2007

INDHOLD

1. Rapportens tilblivelse	3
2. Vestegnens udfordringer	3
2.1. Ledige med ikke-vestlig baggrund skal i beskæftigelse:	4
2.2. Unge skal i uddannelse.....	4
2.3. Sygedagpengemodtagere skal hurtigst muligt tilbage på arbejdsmarkedet	5
3. Målgrupper	5
3.1. Unge	5
3.2. Ledige med ikke-vestlig baggrund	6
3.3. Langtidssygemeldte	6
4. Målsætninger	6
4.1. Unge og uddannelse:.....	6
4.2. Ledige med ikke-vestlig baggrund:	6
4.3. Langtidssygemeldte:	6
5. Virkemidler	7
5.1. Netværksstrategi.....	7
5.2. Vestegnens netværk for "Unge og uddannelse"	7
5.3. Vestegnens netværk for "Øget beskæftigelse"	8
6. Anbefaling om rækkefølge	9

1. Rapportens tilblivelse

Temagruppen har afholdt et formøde og i alt tre gruppemøder i juni - august 2007. Temagruppen bestod af følgende deltagere:

Kommunaldirektør Hugo Pedersen, Høje-Taastrup Kommune (formand)
Jobcenterchef Jan Eriksen, Albertslund Kommune
Forstander Ole Fabech, VUC Vestegnen
Direktør Elsebeth Melgaard, SOSU C
Vicedirektør Anne Mette Kolringen, TEC
Direktør Eva Hofman-Bang, CPH WEST
Næstformand John Westhausen, 3F
Direktør Marlene Haugaard, Væksthus Hovedstadsregionen
Rekrutteringschef Claus Kjeldsen, COOP Danmark
Personalekonsulent Annette R. Michaelsen, Post Danmark (Københavns Pakkecenter)
Seniorkonsulent Kim Sørensen, Teknologisk Institut
Konsulent Mikkel Hall, NIRAS Konsulenterne

Øvrige deltagere og skrivende kræfter:

Planlægger Jens Schelde, Hvidovre Kommune
Arbejdsmarkedskonsulent Didde Wrang Riis, Høje-Taastrup Kommune
Projektkoordinator Flemming Hansen, Glostrup Kommune
Udviklingskonsulent Steen Birkedal, Brøndby Kommune
Sekretariatschef May Lundsgaard, Vestegnssamarbejdet

2. Vestegnens udfordringer

Det centrale fokusområde i temagruppen for socialt ansvar og uddannelse har først og fremmest været, hvordan erhvervslivet sikres kvalificeret arbejdskraft på kort såvel som langt sigt, samtidig med at der foregår en inddragelse af svage grupper på arbejdsmarkedet.

I relation hertil står Vestegnskommunerne overfor en række beskæftigelses- og uddannelsespolitiske udfordringer. Den overordnede udfordring kan beskrives med, at efterspørgslen på arbejdskraft er stor og akut, samtidig med at ledigheden er historisk lav. I takt med at ledigheden falder, udgør gruppen af de såkaldte svage ledige en stadig større andel af de ledige. Skal virksomhedernes efterspørgsel på arbejdskraft efterkommes, er det afgørende at hele den potentielle arbejdskraftreserve bringes i spil – også de svageste ledige. Dermed kan udfordringen også opfattes som en mulighed – en mulighed for at få de ledige, som ikke har eller kun har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet i beskæftigelse og selvforsørgelse.

Temagruppen har i denne forbindelse defineret tre målgruppespecifikke udfordringer, som det anbefales, at der fokuseres på i det videre arbejde. Det er temagruppens opfattelse, at der flere steder i de otte kommuner og hos andre aktører og virksomheder på Vestegnen allerede er gjort en masse gode erfaringer om, hvilke metoder der har en positiv virkning i forhold til at løse nogle af de udfordringer, som er knyttet til de tre grupper.

Der er derimod et markant behov for at styrke overgangene mellem de forskellige institutioner og virksomheder og derved skabe stærkere sammenhæng mellem eksisterende aktiviteter. Der mangler altså formidling, sammenhængskraft samt at sætte nogle af de gode projektidéer i drift.

Det er derfor temagruppens anbefaling, at man i det videre arbejde skal fokusere på at udveksle og nyttiggøre den viden og de erfaringer som allerede eksisterer, frem for at starte nye forsøgsprojekter op, som afprøver de samme metoder igen.

2.1. Ledige med ikke-vestlig baggrund skal i beskæftigelse:

En gruppe, det er væsentligt at fokusere på, er de ledige med ikke-vestlig baggrund. I 2006 var der i alt i vestegnskommunerne lidt over 1900 ledige blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund.¹ Gruppen er klart lavere beskæftigelsesfrekvens end borgere med dansk baggrund, særligt kvinderne har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet (se nedenstående tabel). Der er med andre ord en potentiel arbejdskraftreserve blandt denne gruppe, som kan bringes i spil.

Gruppen er dog også interessant på længere sigt. Udviklingstendensen i befolkningstilvæksten i den erhvervsaktive alder viser nemlig, at tilvæksten i Østdanmark og Region Hovedstaden siden 1997 udelukkende er sket i den del af befolkningen, der har anden etnisk oprindelse end dansk. Denne udvikling forventes at fortsætte. Derudover er det alment kendt, at forældre i høj grad fungerer som rollemodeller for deres børn i forbindelse med deres tilknytning til arbejdsmarkedet, og det vil have betydning for deres børns fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er med andre ord vigtigt at få fat i forældregenerationen som led i at sikre, at deres børn og unge får tilknytning til arbejdsmarkedet.

Gruppe	Den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens i alt 16-64 år i vestegnskommunerne ²	
	2004	2006
Mænd		
Personer med dansk oprindelse	79,5	80,3
Indvandrere med ikke-vestlig baggrund	64,8	66,7
Efterkommere med ikke-vestligbaggrund	63,7	67,2
Kvinder		
Personer med dansk oprindelse	75,9	76,5
Indvandrere med ikke-vestlig baggrund	46,2	49,5
Efterkommere med ikke-vestligbaggrund	58,7	64,8

2.2. Unge skal i uddannelse

Virksomhedernes efterspørgsel handler dog ikke kun om antal hænder, men også om kvalifikationer. Med andre ord skal arbejdskraftudbuddets kvalifikationer matche virksomhedernes efterspørgsel. Ser man nærmere på udviklingen i antallet af arbejdspladser i sektorer i Region Hovedstaden og Region Sjælland, er tendensen inden for de sidste 9 år, at antallet af arbejdspladser, der primært beskæftiger ufaglærte, er faldende, mens antallet af arbejdspladser, der beskæftiger kvalificeret arbejdskraft er stigende. I takt med at andelen af ufaglært arbejde falder, stiger kravet på kvalificeret arbejdskraft derfor også.

I denne forbindelse er gruppen af de unge et kardinalpunkt, idet den på længere sigt skal være med til at sikre et kvalificeret arbejdsudbud. I 2005 gennemførte ca. 16,5% af de unge i en ungdomsårgang ikke en ungdomsuddannelse efter folkeskolen (på landsplan). Undersøgelser for de otte vestegnskommuner viser at hele 35 pct. af en ungdomsårgang ikke gennemfører en uddannelse efter grundskolen, hvilket årligt svarer til ca. 1.025 unge.³ Med regeringens målsætning om, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse, er der således langt igen. Det kræver, at man på vestegnen sætter ind overfor den gruppe unge, der vil få vanskeligt ved at honorere de krav, der stilles til eleverne på en ungdomsuddannelse. Det er afgørende, at der på Vestegnen sættes fokus på de unge, som ikke starter på eller falder fra en ungdomsuddannelse, bl.a. som led i at sikre, at det fremtidige arbejdsudbud er kvalificeret.

¹ Danmarks statistik og egne beregninger

² Danmarks statistik og egne beregninger

³ Danmarks Statistik, samt "Karakteristika for uddannelsessituationen på Vestegnen." Erhvervsknudepunktet Hovedstadens Vestegn, august 2006

2.3. Sygedagpengemodtagere skal hurtigst muligt tilbage på arbejdsmarkedet

I takt med at presset øges på arbejdsmarkedet, og efterhånden som de svagere ledige kommer ud på arbejdsmarkedet, og de ældre kommer til at udgøre en større andel af arbejdsstyrken, er det en stor udfordring at modvirke den nuværende tendens til, at antallet af sygedagpengemodtagere stiger. Set over hele året 2006, var der i de otte kommuner godt 4.000 sygemeldte, omregnet til fuldtidspersoner.

En anden udfordring er at nedbringe *længden* af sygemeldinger. Af de sager, der fortsat vese-rende på vestegnen ved udgangen af juni i år, havde 2.082 varet i mere end 13 uger, mens af de sager, der blev afsluttet samme måned, havde godt 17 pct.⁴ løbet i mere end 13 uger.⁵ Erfaringer viser, at jo længere tid, man har været væk fra arbejdsmarkedet, jo vanskeligere er det at komme tilbage. En hurtig tilbagevenden er derfor afgørende - både for den sygemeldte på læn-gere sigt og for virksomheder med akut mangel på arbejdskraft. Den sygemeldte skal dog ikke hurtigere tilbage end at vedkomne ikke ender i et tilbagefald, og skal måske tilbage på arbejds-markedet på særlige vilkår. Der er med andre ord en vigtig balance, der skal opnås.

3. Målgrupper

I det fortsatte arbejde med at fremme det sociale ansvar blandt vestegnens virksomheder, kommuner og institutioner, er det temagruppens anbefaling, at man koncentrerer indsatsen over for de tre ovenstående grupper, som defineres nøjere her. Der er tale om grupper af befolkning, der enten er kendetegnet ved at have en markant lavere beskæftigelsesfrekvens end gennemsnittet, eller som man erfaringsmæssigt ved er i risiko for at opleve fremtidige vanskeligheder med at opretholde en ordinær beskæftigelse.

3.1. Unge

På uddannelsesområdet bør fokus være på gruppen af unge, der oplever problemer særligt i løbet af de sidste år af grundskolen. Denne gruppe begynder efter endt grundskole, som oftest i ufaglært arbejde eller starter i et erhvervsskoleforløb, men falder fra ganske hurtigt. Problemer, der for langt hovedpartens del vil følge dem i årene fremover.

Denne gruppe kan yderligere opdeles i tre mindre grupper:

- 1) unge med manglende faglige kompetencer
- 2) unge med manglende sociale, faglige og sproglige forudsætninger
- 3) unge med både faglige og massive psykiske og sociale problemer, herunder misbrug og kriminalitet

Den første gruppe af unge er de unge, der kæmper med manglende faglige færdigheder i skolen.

Den anden gruppe er de unge, der udover de manglende faglige færdigheder, også mangler sproglige færdigheder, har svært ved at strukturere deres hverdag, og som oplever vanskeligheder med at fungere i almindelige sociale sammenhænge.

Den sidste gruppe af unge, der traditionelt set vil have vanskeligt ved at gennemføre en ungdomsuddannelse er unge, der ofte slås med nogle af de samme udfordringer som de to andre grupper, men derudover også har massive psykiske og sociale problemer, der ofte involverer forskellige former for misbrug og kriminalitet.

---

⁴ Sondringen går på ikke afsluttede sager, altså borgere, der fortsat modtager understøttelse i.f.m. en sygemelding, og sager der blev afsluttet i netop juni måned i år. Det giver et billede af både antallet af sager og andelen.

⁵ Jobindsats. Af disse havde 42,9 pct. varet mellem 14 og 26 uger, 21,5 pct. mellem 27 og 39 uger, 12,9 pct. mellem 40 og 52 uger, mens 22,7 pct. havde varet i længere end et år.

3.2. Ledige med ikke-vestlig baggrund

Temagruppen opfordrer til, at der tages et særligt socialt ansvar overfor gruppen af indvandrere mellem 18 og 64 år – særligt på gruppen af indvandrere og efterkommere af indvandrere med en ikke-vestlig baggrund. I den forbindelse bør der være et særligt fokus på kvinderne på kon-tanthjælp, der udgør en langt større potentiel arbejdskraftreserve end mændene.

Der er generelt tale om personer, der mangler et basalt kendskab til det danske arbejdsmarked og som for manges vedkommende har store helbredsmæssige problemer, samt vanskeligt ved at begå sig på dansk. Særligt for gruppen af kvinder gælder, at der er tale om personer, der måske aldrig har været på et arbejdsmarked, hverken her i landet eller andetsteds.

3.3. Langtidssygemeldte

Den tredje gruppe som det er temagruppens indstilling, at der fokuseres på i denne sammenhæng, er gruppen af sygemeldte, der er sygemeldte længere end tre måneder. Generelt kan det konstateres, at der mangler basal viden om de begrundelser, der ligger bag hovedparten af langtidssygemeldinger på vestegnen.

Det kan dog overordnet konstateres at psykiske lidelser, såsom angst og depression udgør en væsentlig del af de sygemeldinger, der strækker sig over længere tid og i nogen tilfælde ender med forlængelse af sygedagpengeperioden eller i yderste konsekvens, ender med en førtids-pensionering. Derudover kommer årsager som følge af nedslidning af bevægeapparatet. Det vil derfor være meget naturligt, hvis en strategi om at nedbringe varigheden af sygemeldingerne, havde netop disse to grupper med i overvejelserne.

4. Målsætninger

Der opstilles en række målsætninger i relation til de tre målgrupper:

4.1. Unge og uddannelse:

Overordnet målsætning: Vestegnen skal indenfor f.eks. 10 år være kendt for sine gode og succesfulde uddannelser, samt leve op til regeringens målsætning om at 95 pct. af en ungdomsår-gang gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015. Dette vil for vestegnen betyde at ca. 879 af de unge i en årgang, der i øjeblikket enten ikke påbegynder en ungdomsuddannelse eller ikke fuldfører, om otte år skal gennemføre en ungdomsuddannelse, for at denne målsætning er opfyldt.

Delmålsætning: Alle unge, som forlader folkeskolen, skal have de faglige og sociale færdighe-derne til at kunne gennemføre minimum én ungdomsuddannelse.

4.2. Ledige med ikke-vestlig baggrund:

Den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens på Vestegnen øges samlet fra 2006 til 2010 med en andel, som svarer til niveauet for de måltal, der er anført i jobcentrenes beskæftigelsesplaner.⁶

4.3. Langtidssygemeldte:

Andelen af afsluttede sygedagpengeforløb på mere end tre måneder reduceres fra 2006 til 2010, svarende til niveauet for de måltal, der er anført i jobcentrenes beskæftigelsesplaner.⁷

---

⁶ Der er ikke anført konkrete måltal i målsætningerne af hensyn til måltallene i kommunernes beskæftigelsesplan og den forhandling, der finder sted i den forbindelse - samt for at undgå dobbelte måltal. Det anbefales dog, at der i den videre indsats lægges et niveau for målsætningen, som svarer til jobcentrenes måltal på området.

⁷ Ibid.

5. Virkemidler

Som nævnt er det temagruppens vurdering, at der i beskæftigelses – og uddannelsesindsatsen er en lang række af gode projekter i gang, både på lokalt, regionalt og nationalt plan, samt mange gode erfaringer og resultater, som allerede er skabt.

Det er derfor ikke umiddelbart nye projekter, der mangler, men snarere nogle strukturer, der både kan binde enhederne sammen og i videst muligt omfang gøre eksisterende viden og erfaringer lettilgængelige.

Temagruppen har derfor også i forhold til virkemidler fokuseret på, hvordan vi i interessefeltet kommuner, jobcentre, virksomheder og uddannelsesinstitutioner m.fl. kan udnytte synergieffekten på tværs af enhederne og skabe nogle smidige strukturer, der støtter op om de gode eksempler på de målområder, der er udpeget.

På Vestegnen er der et godt udgangspunkt, idet vestegnskommunerne i forvejen samarbejder i Vestegnssamarbejdet, som bl.a. inkluderer et samarbejdsforum mellem jobcentercheferne. På uddannelsessiden har man en pendant i Uddannelse Vest, hvor uddannelsesinstitutionerne på Vestegnen igennem længere tid har samarbejdet. Endelig binder to U-U centre indsatsen sammen på uddannelsesområdet.

5.1. *Netværksstrategi*

Det anbefales, at der på Vestegnen etableres to strategiske netværk – det ene skal beskæftige sig med målgruppen unge og uddannelse, det andet at øge beskæftigelsen med fokus på ledige borgere med ikke-vestlig baggrund og borgere, som er langvarigt på sygedagpenge. Netværkene beskrives nedenfor.

For begge netværks vedkommende gælder det, at de ikke skal være nye projektgrupper. De har det klare formål at indsamle og videreformidle eksisterende viden og erfaringer på en lettilgængelig måde, samt komme med strukturelle forslag til harmonisering og smiddiggørelse af samarbejdet og overgangene mellem de forskellige enheder i forhold til målgrupperne.

Netværkene skal have nogle klare definerede mål, supportmuligheder samt faste mødedeltagere med både beslutningskompetence og faglig kompetence på området.

Netværkene skal have et selvstændigt liv og have ejerskab i alle de deltagende institutioner og altså ikke underlægges en bestemt struktur. De deltagende institutioner forpligter sig overfor hinanden til at følge de målsætninger og rammer, der sættes op for netværket, hvilket fordrer, at der gives tilslutning i de enkelte bestyrelser til at deltage i netværket.

5.2. *Vestegnens netværk for ”Unge og uddannelse”*

Målsætning: Netværket skal på et strukturelt plan arbejde for, at Vestegnen opfylder regeringens målsætning om, at 95% af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015.

Formål: Netværket skal drøfte og gennemføre harmonisering samt forbedringer af strukturer og overgange mellem specielt folkeskolerne og ungdomsuddannelserne og VUC samt videre til virksomhederne. Desuden skal netværket sikre formidling af viden og erfaringer på området mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og andre relevante aktører på området. U-U centrene på Vestegnen er af speciel stor betydning her. Netværkets tiltag kan både være af processuel, strukturel og teknisk karakter.

- Mål:** Netværket skal i dets første leveår omsætte mindst to konkrete afprøvede tiltag på området til drift. Efter det første år evalueres resultaterne, og der tages stilling til fortsættelse, nye mål og eventuelle ændringer.
- Deltagere.** I alt 10 faste deltagere med en fast suppleant bestående af repræsentanter fra:
- Kommunerne på Vestegnen
  - Uddannelsesinstitutionerne (ungdomsuddannelserne og folkeskolerne)
  - U-U centrene
  - Virksomheder i området
  - Videns / -forskningsinstitutioner
- Organisation:** Det foreslås, at de to U-U centre sammen bistår netværket med den faglige og koordinerende funktion, samt at der vælges en formand og en næstformand i netværket for et år ad gangen, som er tovholder på fremdriften og leder møderne.

5.3. Vestegnens netværk for "Øget beskæftigelse"

- Målsætning:** Netværket skal arbejde for, at Vestegnen opfylder målsætning om, at
- den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens på Vestegnen øges samlet fra 2006 til 2010 med en andel, som svarer til niveauet for de måltal, der er anført i jobcentrenes beskæftigelsesplaner,
  - andelen af afsluttede sygedagpengeforløb på mere end tre måneder reduceres fra 2006 til 2010, svarende til niveauet for de måltal, der er anført i jobcentrenes beskæftigelsesplaner.
- Formål:** Netværket skal drøfte og gennemføre harmonisering samt forbedringer af strukturer og overgange mellem specielt jobcentre, sprogskoler, virksomheder og uddannelsessteder. Desuden skal netværket sikre formidling af viden og erfaringer på området mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og andre relevante aktører på området. Vestegnssamarbejdets Arbejdsmarkedsforum er af speciel stor betydning her. Netværkets anbefalinger kan både være af processuel, strukturel og teknisk karakter.
- Mål:** Netværket skal i dets første leveår omsætte mindst to konkrete afprøvede tiltag på området til drift. Efter det første år evalueres resultaterne og der tages stilling til fortsættelse, nye mål og eventuelle ændringer.
- Deltagere.** I alt 10 faste deltagere med en fast suppleant bestående af repræsentanter fra:
- Kommunerne på Vestegnen
  - Jobcentrene på Vestegnen (Arbejdsmarkedsforum)
  - Sprogskolerne
  - Fagforeninger / A-kasser
  - Virksomheder i området
  - VUC
  - Specifikke uddannelsesinstitutioner
  - Videns / -forskningsinstitutioner
- Organisation:** Det foreslås, at der sammensættes et sekretærteam bestående af tre personer fra de deltagende institutioner – opgaven kan eventuelt gå på skift. Der vælges en formand og en næstformand i netværket for et år ad gangen, som er tovholder på fremdriften og leder møderne.

6. Anbefaling om rækkefølge

Temagruppen vurderer, at der for målgrupperne "ledige med ikke-vestlig baggrund" og "langtidssygemeldtes" vedkommende allerede er stor fokus og mange igangværende aktiviteter bl.a. i de nye jobcentre.

Derfor foreslår temagruppen, at der i første omgang fokuseres på den langsigtede indsats – de unge og uddannelse. Unge-gruppen på Vestegnen er karakteriseret ved et forholdsvist lavt uddannelsesniveau og frafaldsprocenten fra ungdomsuddannelserne er forholdsvis høj. I takt med at antallet af ufaglærte jobs reduceres til fordel for faglærte jobs, er der et stigende behov for at kvalificere de unge til at indgå på arbejdsmarkedet.

Der er behov for at styrke overgangene mellem folkeskolerne, ungdomsuddannelserne, VUC og virksomhederne og skabe stærkere sammenhæng mellem eksisterende aktiviteter.

Temagruppens anbefaling er ikke et fravalg af de to andre målgrupper, men et forslag til en rækkefølge for, hvornår man kan sætte de forskellige initiativer i værk. Der kan eventuelt aftales en tidshorisont for, hvornår det andet netværk bør startes op.

Det foreslås derfor, at der først etableres et strategisk netværk for unge og uddannelse på Vestegnen med deltagelse af repræsentanter for de berørte parter, som skal arbejde for at styrke formidling og skabe sammenhæng både på tværs af kommunerne, samt mellem kommunerne, uddannelsesinstitutionerne og virksomhederne.

Samtidig vil temagruppen indstille, at man fokuserer indsatsen på de to første grupper af unge:

- 1) unge med manglende faglige kompetencer
- 2) unge med manglende sociale, faglige og sproglige forudsætninger

og i første omgang ser bort fra den tredje gruppe af unge:

- 3) unge med både faglige og massive psykiske og sociale problemer, herunder misbrug og kriminalitet

Den tredje gruppe af unge kræver en mere kompleks problemløsning end de to første grupper af unge. Det vurderes derfor som nødvendigt at afgrænse indsatsen til at omhandle de første grupper af unge, som det foreslåede netværk vurderes at have kompetencerne til at kunne løfte.